

Ὁ γδοήκοντα θήματα ἀπὸ τῆς ἀγίας ἀποκαθηλώσεως εὐρίσκεται πρὸς δυσμὰς, ὑπὸ τὸν μεγάλον μολυβδινὸν θόλον τοῦ ναοῦ, τὸ ἀγιώτατον κουδούκλιον τὸ περιέχον τὸν πανάγιον τάφον τοῦ Σωτῆρος· τὸ κουδούκλιον τοῦτο ἔχει κύκλῳ δέκα μαρμαρίνας στήλας καὶ εἶναι κτισμένον ὅλον ἐκ λευκοῦ μαρμάρου· ἄνωθεν δὲ τοῦ κουδουκλίου τούτου ὑπάρχει ἕτερον μολυβδοσκεπαστον κουδούκλιον βασταζόμενον ὑπὸ δώδεκα πορφυρῶν στηλῶν· τὸ δὲ κατ' εὐθείαν ἄνωθεν τοῦ ἀγιωτάτου κουδουκλίου μέρος τοῦ θόλου εἶναι ἀνοικτὸν καὶ σκεπασμένον μόνον διὰ μεταλλικοῦ δικτύου ὥστε νὰ εἰσέρχεται τὸ φῶς.

Ὅπισθεν τοῦ Ἀγίου Κουδουκλίου ὑπάρχει προσκεκολλημένη ἐπ' αὐτοῦ ἡ μικρὰ ἐκκλησία τῶν Κοπτῶν, ἀντικρὺ δὲ ταύτης ἐτέρα τῶν Συρίων· ἐκ δὲ τοῦ δεξιοῦ μέρους τῶν κατηχομένων ὑπάρχει ἡ ἐκκλησία καὶ αἱ κατοικίαι τῶν ἐν τῷ ναῷ μενόντων Ἀρμενίων, ἐκ δὲ τοῦ ἀριστεροῦ ἡ ἐκκλησία καὶ αἱ κατοικίαι τῶν Λατίνων· οἱ δὲ ὀρθόδοξοι προσκυνηταὶ οἱ μένοντες ἐν τῷ ναῷ ἀναπαύονται εἰς τὸ μέρος τῶν κατηχομένων τὸ ὀνομαζόμενον Ῥωμαϊκὰ· κάτωθεν δὲ τῶν κατηχομένων ὑπάρχει μεγάλη δεξαμενὴ ὕδατος, ἐξ ἧς ποτίζονται πάντες οἱ ἐν τῷ ναῷ κατοικοῦντες.

Τὸ ἅγιον Κουδούκλιον εὐρίσκεται ὑπὸ τὴν κατοχὴν τῶν ὀρθοδόξων, ἐμπεριέχον ὡς εἶπομεν καὶ τὸν πανάγιον τάφον, ἥτοι τὸν λελατομημένον μονόλιθον ἔνδον τοῦ ὁποίου ὁ ἐξ Ἀριμαθαίας Ἰωσήφ ἔθηκε τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὁ μονόλιθος οὗτος ἔχει μῆκος μὲν σπιθαμὰς ἑπτὰ, πλάτος δὲ σπιθαμὰς τέσσαρας, καὶ ἐπ' αὐτοῦ κρέμονται τεσσαράκοντα τέσσαρες λυχναὶ ἅτεποτε ἀναμμέναι· ἔμπροσθεν δὲ τοῦ παναγίου τάφου εὐρίσκεται ὁ λίθος ὁ ἀποκυλισθεὶς ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου κρέμονται ὁμοίως δεκαεπτὰ λυχναὶ.

Περίξ τοῦ ναοῦ τούτου εὐρίσκονται διάφορα ἅγια μνημεῖα τῆς ἱερᾶς ἡμῶν θρησκείας, οἷον ὁ Γολγοθᾶς, ἡ κρανίου τόπος· ἡ σχισμένη στήλη, ἐξ ἧς ἀνεφάνη εἰς τοὺς ὀρθοδόξους τὸ ἅγιον φῶς, ὅτε οἱ Ἀρμένιοι εἶχον κατορθώσει νὰ κλείσωσιν αὐτοὺς ἔξω τοῦ ναοῦ τοῦ Δεσποτικοῦ μνήματος, τὸ μοναστήριον τοῦ Ἀβραάμ, ἡ ἐκκλησία τοῦ Ἀγίου Ἰακώβου, τὸ Πατριαρχεῖον, ἡ βιβλιοθήκη καὶ ἄλλα τοιαῦτα.

ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΝ Τῇ ΑΝΑΤΟΛῃ.

ΕΠΟΧΗ ΠΡΩΤΗ.

Ἀπὸ Γερραδίου τοῦ Σχολαρίου μέχρι

Ἀδαμάρτιου Κοραῆ.

(Συνέχεια ἐκ τῶν ἀριθ. 14 καὶ 15.)

ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΤΟΥ ΙΑΣΙΟΥ.

Ἡ πολιτικὴ ἐλευθερία καὶ τὰ προνόμια, τὰ ὁποῖα ὑπὸ τὴν Κυβέρνησιν Χριστιανῶν ἡγεμόνων ἀπελάμβανον κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἡ Μολδαβία καὶ Βλαχία, συνεισέφερον πολὺ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἑλληνικῆς παιδείας κατὰ τὰς δύο ταύτας ἡγεμονίας.

Ὁ ὑπὸ τῆς ἱστορίας ἀναφερόμενος παλαιότερος διδάσκαλος τοῦ Σχολείου τοῦ Ἰασίου, ὑπῆρξεν ὁ ἐκ Χίου Παῖσιος Λιγαριδὴς περὶ τὰ τέλη τοῦ 17 αἰῶνος· οὗτος, ἂν καὶ ἐκ τοῦ ἀνατολικοῦ δόγματος, ὑπῆρξεν ὅμως θερμὸς υπερασπιστὴς τῆς Παπικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἔγραψεν ὑπὲρ αὐτῆς ἐρμηνείαν τῆς θείας λειτουργίας, ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς τοῦ Πάπα, καὶ ἱστορίαν τῶν Πατριαρχῶν καὶ ἀσκητῶν, εἰς τὴν ὁποίαν καταφέρεται κατὰ τῆς Ἀνατολικῆς ἐκκλησίας καὶ ἰδίως κατὰ τοῦ ἱεροῦ Φωτίου. Ἀπελθὼν ἔπειτα εἰς τὴν Ῥωσσίαν μετενόησε δι' ὅσα ἔγραψε καὶ ἔγεινεν ἐνθερμὸς υπερασπιστὴς τοῦ ἀνατολικοῦ δόγματος, γράψας Λατινιστὶ κατὰ τῆς ἀρχῆς τοῦ Πάπα, περὶ τοῦ Ἀγίου πνεύματος ὅτι μόνον ἐκ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται, καὶ σύνταγμα κατὰ Λουθηρανῶν πρὸς τὸν ἐν Μόσχᾳ πρέσβυν τῆς Σουηκίας Λιλιένθαλον.

Κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1769 εἶχε προσκληθῇ εἰς τὸ Σχολεῖον τοῦ Ἰασίου ὁ ἐξ Ἀγράφων Ἰωάννης, ὅστις καὶ ἐπεχείρησεν ἐκεῖ τὴν σύνταξιν μεγάλου ἑλληνικοῦ λεξικοῦ, τὸ ὁποῖον ἔμεινεν ἀνέκδοτον. Τοῦτον διεδέχθη εἰς τὴν Σχολὴν ταύτην ὁ ἐκ Μεσόβου Νικόλαος Ζαρζούλης, ὅστις συνήργησε πολὺ εἰς τὸ νὰ διαδοθῶσιν αἱ νεώτεραι θεωρίαι εἰς τοὺς Ἕλληνας· οὗτος διδάχθεις εἰς Ἰωάννινά παρὰ τοῦ Βαλάνου καὶ διδάξας χρόνον τινα εἰς Τρίκκην τῆς Θεσσαλίας, μετέβη εἰς Ἰταλίαν ἐν ἔτει 1754 ὅπου ἤκουσε τὴν νεωτέραν φιλοσοφίαν· ἐπανελθὼν δὲ ἐστάλη ὑπὸ τῆς ἱερᾶς συνόδου τῆς Κωνσταντινουπόλεως διδάσκαλος τῆς ὑπὸ τοῦ Εὐγενίου παραιτηθείσης Ἀθωνιάδος Σχολῆς. Ἐκείθεν δὲ προσεκληθῇ περὶ τὸ ἔτος 1768 Σχολάρχης τῆς ἐν Ἰασίῳ Αὐθεντικῆς Σχολῆς, ὅπου διδάξας τὰς μαθηματικὰς ἐπιστήμας καὶ τὴν νεωτέραν φιλοσοφίαν, ἀπέθανεν ἐν ἔτει 1772.

Τὸν Νικόλαον Ζαρχζούλην διεδέχθη εἰς τὸ Σχολεῖον τοῦτο ὁ Νικηφόρος Θεοτόκιος Κερκυραῖος.

Εἰς τὴν πόλιν τοῦ Ἰασίου ὑπῆρχεν Ἑλληνικὴ τυπογραφία ἀκόμη ἀπὸ τοῦ ἔτους 1680, συστηθεῖσα ἐκεῖ διὰ τῆς προστασίας Δοσιθέου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων, τοῦ ὁποῦο ἡ μὲν παιδεία περιωρίζετο εἰς μόνον τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα, ἀναφέρεται ὅμως ὑπὸ τῆς ἱστορίας ὡς ὁ θερμότερος προσάτης τῶν φώτων κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτοῦ· ὁ Δοσίθεος οὗτος ἐσύστησεν ἐπίσης καὶ ἐν Βουκορεστίῳ τῆς Βλαχίας Ἑλληνικὴν τυπογραφίαν ἐπὶ Κωνσταντίνου Βασαράβα ἡγεμόνος Οὐγγροβλαχίας, ὅπου δημοσιεύων διὰ τοῦ τύπου διάφορα ἐκκλησιαστικὰ βιβλία, διένεμεν αὐτὰ δωρεάν. Ἐγγράψε δὲ καὶ ὁ ἴδιος ἐγχειρίδιον κατὰ Ἰωάννου Καρυοφύλλου, τυπωθὲν ἐν Ἰασίῳ ἐν ἔτει 1694, καὶ προλεγόμενα εἰς τοὺς τόμους καταλλαγῆς, ἀγάπης, χαρᾶς· ἔτι δὲ καὶ περὶ τῶν πατριαρχουσάντων ἐν Ἱεροσολύμοις· ἐτελεύτησε δὲ ἐν ἔτει 1707.

ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΤΟΥ ΒΟΥΚΟΡΕΣΤΙΟΥ.

Ἀλέξανδρος ὁ Τυρναβίτης προσελήθη εἰς τὸ Σχολεῖον τοῦ Βουκορεστίου ἐν ἔτει 1755· τοῦτον διεδέχθη ὁ Θεόδωρος. Τὸν δὲ Θεόδωρον Νεόφυτος ὁ Καυσοκαλυβίτης, ὅστις ἐξέδωκεν ἐκεῖ τὸ ὀγκωδέστατον αὐτοῦ ὑπόμνημα εἰς τὸ Συνακτικὸν τοῦ Γαζῆ. Τοῦτον διεδέχθη δι' ὀλίγον καιρὸν ὁ μαθητὴς αὐτοῦ Γρηγόριος Κωνσταντᾶς Μηλιώτης, ἀνὴρ εὐφυὲς καὶ ἀκριβὲς Ἑλληνιστής· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐσχολάρχησε τοῦ ἐν Βουκορεστίῳ Σχολείου ἄλλος μαθητὴς τοῦ Νεοφύτου, ὁ λαμπρὸς Λάμπρος Φωτιάδης Ἰωαννίνης, ὅστις ἤνωσε τὴν πραγματικὴν ἔρευναν εἰς τὴν ἐξήγησιν τοῦ λεκτικοῦ τῶν συγγραφέων, ἐπιχειρήσας νὰ παραδίδῃ τῶν κλασικῶν λεγομένων συγγραφέων τὰ πονήματα, καὶ ἀφήσας κατὰ μέρος τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς πατέρας. Ἐξηγῶν δὲ κατ' ἔννοιαν τὸ κείμενον εἰς διάστημα δεκαπέντε περίπου ἐνιαυτῶν, ἀνέδειξε μαθητάς, οἵτινες μετὰ τῆς ἀκριθείας τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῶν ἄλλων γνώσεων, τὰς ὁποίας ἀπέκτων, μεταβαίνοντες εἰς τὴν πλησιόχωρον Αὐστρίαν ἐτίμησαν καὶ ὠφέλησαν τὸ γένος· ὁ θάνατος αὐτοῦ συμβᾶς κατὰ τὸ 1805, ἐξημίωσε πολὺ τοὺς ἐκεῖ μαθητεύοντας Ἕλληνας.

ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΧΙΟΥ.

Εἰς τὴν Χίον ὑπῆρχε πάντοτε δημόσιον Σχολεῖον· παλαιοὶ διδάσκαλοι αὐτῆς ἀναφέρονται πολλοί· ἐξ ὧν Γεώργιος ὁ Κορέσιος, συγγραφεὺς πολλῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ φιλολογικῶν συγγραμμάτων, ἀπολεσθέντων κατὰ δυστυ-

χίαν τῶν πλείων ἀνεκδότων. Ὁ μαθητὴς καὶ διάδοχος αὐτοῦ Γρηγόριος Πρωτοσύγγελος, ἐκδοὺς ἐν Βενετίᾳ ἐν ἔτει 1635 σύνοψιν τῶν θείων καὶ ἱερῶν δογμάτων τῆς Ἀνατολικῆς ἐκκλησίας· Εὐστράτιος Ἀργέντης συγγραφεὺς τοῦ κατὰ ἀζύμων ἐν Λειψίᾳ τῆς Σαξωνίας ἐν ἔτει 1760 ἐκδοθέντος συγγράμματος· Κωνσταντῖνος Γορδάτος, Θεοδοσίος Σκυλίτζης, Κύριλλος, Ἀδαμάντιος ὁ Ῥύσιος, σχολαρχήσας περὶ τὰ μέσα τοῦ δεκάτου ὀγδοῦ αἰῶνος, καὶ ἐπὶ τέλους Ἀθανάσιος ὁ Πάριος, σχολαρχήσας ἀπὸ τοῦ 1788 μέχρι τοῦ 1812. Ὁ Ἀθανάσιος ἐδίδασκε τὰ ὀνομαζόμενα Σχολαστικὰ μαθήματα, τὴν λογικὴν τοῦ Βλεμμύδου καὶ τοῦ Εὐγενίου, καὶ ἐσχάτως τὴν τοῦ Σοαῦτου, τὴν ῥητορικὴν τοῦ Ἑρμογένους, τὴν ὁποίαν καὶ ἐξέδωκε μετὰ τῶν Σχολιασῶν αὐτῆς, τὴν ἐκ τῆς Ἰταλικῆς παρ' αὐτοῦ μεταφρασθεῖσαν μεταφυσικὴν, καὶ τὴν Θεολογίαν τὴν ὁποίαν εἶχεν αὐτὸς συνερανίσει· ἂν δὲ καὶ ὁ Ἀθανάσιος, κατὰ τὸ σύστημα πολλῶν ἐκ τῶν συγχρόνων αὐτοῦ, ἀπεσρέφετο τὴν νεωτέραν φιλοσοφίαν, ἀλλ' οὐχ ἥττον συνήργησε μεγάλως εἰς τὴν διάδοσιν τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας διὰ τῆς ἐπὶ εἰκοσιτέσσαρα ἔτη ἀδιακόπου παραδόσεως τῶν ῥηθέντων μαθημάτων ἐν τῇ Σχολῇ τῆς Χίου, εἰς τὴν ἀκρόασιν τῶν ὁποίων συνέρρεον πανταχόθεν πλῆθος μαθητῶν.

ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΣΜΥΡΝΗΣ.

Μέχρι τῆς ἀρχῆς τοῦ δεκάτου ὀγδοῦ αἰῶνος ἡ Σμύρνη ἐστερεῖτο Ἑλληνικοῦ Σχολείου ὁπωσούν ἀξίου λόγου, μέχρις οὗ περὶ τὰ 1730 οἱ ἐκεῖ Ἰησουῖται ἐθεμελίωσαν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Γαλλίας δημόσιον Σχολεῖον, ὅπου ἐδιδάσκετο καὶ ἡ Ἑλληνικὴ, πολλοὶ δὲ τῶν Σμυρναίων ἐπεμπον τὰ τέκνα αὐτῶν εἰς τὸ Σχολεῖον τοῦτο. Ἔνεκα τούτου εἰς τῶν ἐν Σμύρνῃ ἀποκαταστημένων μεγαλειόπων, Χίος, Σαρῆ Παντελῆς ὀνομαζόμενος, ὑποπτευόμενος ὅτι τὸ ὑπὸ τῶν Ἰησουϊτῶν συστηθὲν Σχολεῖον εἶχε σκοπὸν τὸν προσηλυτισμὸν, ἐσύστησε τὴν ἐν Σμύρνῃ λεγομένην Εὐαγγελικὴν Σχολήν, τὴν ὁποίαν καὶ διὰ νὰ προφυλάξῃ ἀπὸ τὰς διὰ τῆς Τουρκικῆς ἀρχῆς ραδιουργίας τῶν Ἰησουϊτῶν, ἔθεσεν ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ ἐν Σμύρνῃ Ἀγγλικοῦ Προξενείου. Ἀλλ' οἱ ἐχθροὶ τοῦ Σχολείου τούτου μὴ δυνάμενοι νὰ βλάψωσι τὸ Σχολεῖον, ἐπεβουλεύθησαν τὸν θεμελιωτὴν αὐτοῦ, τὸν ὁποῖον Γαλλικὸν ἐμπορικὸν πλοῖον ἀρπάσαν δι' ἀπάτης, μετέφερεν εἰς Γαλλίαν, ὅπου ἐκράτηθη εἰς μυστικὴν φυλάκην δι' ἱκανὰ ἔτη· μέχρις οὗ οἱ συγγενεῖς αὐτοῦ πληροφορηθέντες, ὅτι εὕρισκεται ἐν Γαλ-

λία ἐνήργησαν διὰ τῆς Ὀθωμανικῆς Κυβερνήσεως τὴν ἀπελευθέρωσιν αὐτοῦ.

Ἡ Εὐαγγελικὴ Σχολὴ διετερήθη καὶ διατηρεῖται ἀκόμη μέχρι σήμερον ἐν Σμύρνῃ.

ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΤΩΝ ΚΥΔΩΝΙΩΝ.

Τὸ Σχολεῖον τῶν Κυδωνιῶν ἐσυστήθη περὶ τὰ τέλη τοῦ δεκάτου ὀγδόου αἰῶνος ὑπὸ Βενιαμὶν τοῦ Λεσβίου, ὅστις κατ' ἀρχὰς μὲν ἐμαθήτευσε παρὰ Ἀθανασίῳ τῷ Παρίῳ ἐν Χίῳ, εἶτα δὲ μεταβὰς εἰς Ἰταλίαν καὶ Γαλλίαν ἐδιδάχθη τὴν νεωτέραν φιλοσοφίαν. Τὸ Σχολεῖον τοῦτο ἐθεωρεῖτο καὶ ἦτο πραγματικῶς μέχρι τοῦ 1810, τὸ μόνον ἐν τῇ Ἀνατολῇ Σχολεῖον, ὅπου ἡ φιλολογία, ἡ φιλοσοφία καὶ αἱ ἐπιστῆμαι ἐδιδάσκοντο κατὰ τὴν νεωτέραν Εὐρωπαϊκὴν μέθοδον.

ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ.

Εἰς τὴν Κέρκυραν ἐσχολάρχει κατὰ τὸ 1735, ἱερεμίας ὁ Καβαδίας· παρὰ τούτου ἐδιδάχθη τὰ ἐγκύκλια τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης μαθήματα Νικηφόρος ὁ Θεοτόκιος Κερκυραῖος· ὅστις μεταβὰς ἔπειτα εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἐδιδάχθη ἐκεῖ τὰ φιλοσοφικὰ μαθήματα, ἐνασχοληθεὶς μᾶλλον εἰς τὰς μαθηματικὰς ἐπιστῆμας· ἐπιστρέψας ἔπειτα ἐδίδαξεν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1756, μέχρι τοῦ ἔτους 1762, συντάξας ἐκεῖ διὰ χρῆσιν τῶν μαθητῶν αὐτοῦ Φυσικὴν πειραματικὴν, μᾶλλον δὲ ἐφηρμοσμένην μαθηματικὴν, τὴν ὁποίαν ἐξέδωκεν ἐν Λεϊψίᾳ ἐν ἔτει 1767, καὶ Μαθηματικὴν καθαρὰν, ἥτις ἐξεδόθη πολὺ ὕστερον ἐν Μόσχᾳ ἐν ἔτει 1800 διὰ δαπάνης τῶν ἀδελφῶν Ζωσιμάδων. Ἐκήρυττε καὶ αὐτὸς ἀπ' ἁμβωνος ὡς τῷ ὄντι ἱεροπρεπὴς ἀνὴρ καὶ σεβάσμιος. Αἱ γλαφυραὶ ὅμως διδασκαλίαι αὐτοῦ δὲν ἤρρεσκον πρὸς τὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως Σαμουὴλ καὶ μίαν μόνον φορὰν περιῦρίσθη ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸν ἁμβώνα. Ὁ ἡγεμὼν Γρηγόριος Γίκας ὑπερασπίσθη καὶ ἐκεῖ τὸν Θεοτόκιον καὶ ἐχορήγησε πρὸς αὐτὸν δαπάνην νὰ ἐκδώσῃ τὴν σειρὰν τῶν πατέρων, ἥγουν ἐρμηνείαν εἰς τὴν ὀκτάτευχον, σύγγραμμα μέγα ἐκδοθὲν ἐν Λεϊψίᾳ ἐν ἔτει 1772, εἰς μέγα ὀλόκληρον φύλλον. Διὰ τὴν ἐκδοσιν ταύτην μετέβη ὁ ἴδιος εἰς τὴν Σαξωνίαν, ὅπου ἐξέδωκε καὶ Ἰσαὰκ τοῦ Σύρου τὰ ἀσκητικά. Προσεκλήθη ἔπειτα διδάσκαλος τῆς ἐν Ἰασιῳ Σχολῆς, ὅπου ἐσύνηταξεν τὴν ὑπὸ τῶν Ζωσιμάδων ὕστερον ἐκδοθεῖσαν Γεωγραφίαν. Ἐκείθεν κατέφυγεν εἰς τὴν Ῥωσσίαν, διεδέχθη τὸν Εὐγένιον εἰς τὴν ἀρχιεπισκοπὴν Σλαβονίου καὶ Χερσῶνος, προσεβιάσθη ἔπειτα εἰς τὴν Ἀσραχανίου, καὶ τε-

λευταῖον παραιτηθεὶς διέτριβεν εἰς Μόσχαν. Ὁ ὑπὲρ τῆς πίστεως ζήλος ἐκίνησεν αὐτὸν νὰ μεταφράσῃ ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ καὶ νὰ διπλασιάσῃ διὰ σοφῶν σημειώσεων τὴν ἀνασκευὴν τῆς τελευταῖον διερμηνευθείσης Διαθήκης ὑπὸ τοῦ Βολταίρου καὶ νὰ ἐξελέγξῃ τὰς βλασφημίας αὐτοῦ. Ἐνταυτῷ συνέγραψε καὶ ἐξέδωκεν ἐν Πετροπόλει διὰ δαπάνης τῶν Ζωσιμάδων δύο Κυριακοδρόμια, τὸ μὲν εἰς τὰ Εὐαγγέλια, τὸ δὲ εἰς τοὺς Ἀποστόλους τῶν Κυριακῶν εἰς τέσσαρας τόμους, εἰς τέταρτον σχῆμα, ἔργον ὠφελιμώτατον εἰς τοὺς Χριστιανούς. Ἀπέθανε δὲ ἐν Μόσχᾳ ἐν ἔτει 1800. (ἀκολουθεῖ.)

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΥΤΟΜΑΤΟΥ ΑΝΑΨΕΩΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ.

Ἐξ ὅλων τῶν διαφορῶν εἰδῶν τοῦ αἰφνηδίου θανάτου, παραδοξότερος φαίνεται ὁ ἐπισυμβαίνων θάνατος διὰ τῆς αὐτομάτου ἀνάψεως τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος· μέχρι πρότινος καιροῦ ἡ περίστασις αὕτη ἦτον εἰσέτι ἄγνωστος καὶ εἰς πολλοὺς ἰατροὺς, καὶ ἐνομίζετο ὡς μυθώδης διήγησις, ἀλλ' ἡ ὑπαρξίς τοῦ ἐξαισίου τούτου φαινομένου εἶναι ἤδη προφανῶς ἀποδεδειγμένη ἀπὸ τὰς παρατηρήσεις καὶ συμφώνους μαρτυρίας πολλῶν διακεκριμένων ἀνδρῶν.

Πολλὰ ἀνοργάνιστα σώματα ἀνάπτουσιν, ὡς γνωστὸν, ἀφ' ἐκυτῶν ἀπὸ ἐσωτερικῆν αἰτίαν, ὡς ἡ κόπρος, καὶ μάλιστα τῶν ἵππων, τὰ βρεγμένα ἄχυρα καὶ χόρτα, ἐπισεσωρευμένοι λιθάνθρακες, ἱστία πλοίων ἀλειμμένα δι' ἐλαίου, θεσιμέταλλον μετὰ ὕδατος, βρίζοπιτυρα τηγανισμένα, μαλλίον σφικτοδεμένον, καννάβιον καὶ λινάριον, παλαιοφορέματα, πελεκούδια, τινὰ δέρματα, ὅζῳ νιτρικὸν μετὰ αἰθερικῶν καὶ παχέων ἐλαίων, πνεῦμα φωσφορικόν, ἀμμώνιον, κιννάβαρις, θειοκντιμόναχον, ἀρσενικόν, βισμούθιον, ἡ ἀσβεστος ὅταν σθύνωσιν αὐτὴν, ἥτις δύναται νὰ ἀνάψῃ τότε, ἄχυρα κ.λ.π.

Πόσαι πυρκαϊαὶ δὲν γίνονται ἀπὸ τοιαῦτα πυροφόρα σώματα, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μάλιστα ἐκεῖ, ὅπου δὲν ὑπάρχει ἡ παραμικρὰ ὑποψία! οὕτως ἠκολούθησεν ἡ μεγὰλῃ πυρκαϊᾷ εἰς τὴν Πετρούπολιν διὰ τῆς αὐτομάτου ἀνάψεως τοῦ κανναβοελαίου καὶ τῆς καπνίας, καὶ μόλις μετὰ εἰσοσιτέσσαρας ὥρας ἐφανερώθη. Τὸ αὐτὸ ἠκολούθησε καὶ εἰς τὸ Ποσχέγερ, εἰς τὴν Σλαβωνίαν, καὶ εἰς τὸ Βονκουέτ χωρίον τῆς Γαλλίας· τοῦτο τὸ χωρίον ἐδοκίμαζε τοιαύτας πυρκαϊὰς πολλοὺς κατὰ σειρὰν χρόνους· τὸ πῦρ ἀνεφαίνετο εἰς οἰκίας, ἱπποστάσια, ἄχυρῶνας κ.λ.π. ἡ